

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/93/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114224405
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrej Kekely
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5114224405.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu Mgr. Andreja Kekelyho a členiek JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Martiny Mochnáčovej, v spore žalobcov: 1/ A. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XX, XXX XX H. I., 2/ Q. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XX, XXX XX W. T., 3/ A. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XXX/X, XXX XX U. - D., žalobcovia 1/ až 3/ zastúpení obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Chlapík s. r. o., so sídlom Sládkovičova 167/13, 010 01 Žilina, IČO: 47 232 072, 4/ K. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XXX, XXX XX I., proti žalovanému: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenému JUDr. Baltázárom Mucskom, advokátom so sídlom Vajnorská 55, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 42 174 856, o náhradu nemajetkovej ujmy, v konaní o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 8C/229/2014-265 zo dňa 05. mája 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 8C/229/2014-265 zo dňa 05. mája 2021 vo výrokoch I. až III., V. a VI. potvrdzuje.

II. Každý zo žalobcov 1/ až 3/ má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

III. Žalobcovi 4/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

IV. Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 8C/229/2014-265 zo dňa 05. mája 2021 vo výroku IV. ostáva nedotknutý.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), ďalej žalobkyni 2/ sumu 10.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.) a napokon žalobcovi 3/ sumu 10.000,- eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok III.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok IV.). Žalobcom 1/ až 3/ priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo súdom priznaného plnenia (výrok V.). Napokon nepriznal žalovanému proti žalobcovi 4/ nárok na náhradu trov konania (výrok VI.).

2. Na odôvodnenie rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia 1/ až 4/ sa žalobou doručenou mu dňa 17.07.2014 domáhali, aby bola žalovanému uložená povinnosť nahradiť žalobcom nemajetkovú ujmu, a to každému po 30.000,- eur a nahradiť žalobcom trovy konania. Žalobu skutkovo odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX. zomrel následkom dopravnej nehody syn žalobkyne 1/ a súrodenec žalobcov 2/ až 4/ N. K., nar. XX.XX.XXXX. Vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, bolo v čase dopravnej

nehody povinne zmluvne poistené u žalovaného. Následkom nehody došlo k neoprávnenému zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobcov, a to práva na súkromie a rodinný život garantované v ust.

§ 11 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). Žalobcovia mali s nebohým silné sociálne, morálne, kultúrne, citové putá a tvorili fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami. Z nečakanej smrti nebohého prežívali nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale stratili i možnosť viesť s ním súkromný život odo dňa jeho smrti. Túto stratu prekonávali s výraznými pretrvávajúcimi ťažkosťami. Protiprávnym konaním došlo k nenávratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým k intenzívnemu zásahu do ich osobnostných práv, práv na súkromie a rodinný život a právo na ochranu osobnosti žalobcov bolo porušené protiprávnym zásahom, ktorého následky nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna forma morálneho zadosťučinenia nepostačuje na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená ich vzniknutá nemajetková ujma. Vzniknutá trauma je prakticky neodstrániteľná a nenapraviteľná. S ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je daná mierou intenzity zásahu a časom trvania nepriaznivého následku, sa žalobcovia domáhali náhrady imateriálnej ujmy v peniazoch, a to každý z nich z titulu úmrtia blízkej osoby vo výške 30.000,- eur. Výšku nemajetkovej ujmy považovali za primeranú s prihliadnutím na skutočnosť, že následky dopravnej nehody spôsobili usmrtenie ich milovaného syna a brata, s ktorou sa nevysporiadajú celý život. Pasívnu legitimáciu žalovaného odôvodnili žalobcovia s odkazom na rozsudok Európskeho súdneho dvora C-22/12, podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

3. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť, pričom namietal v spore svoju pasívnu vecnú legitimáciu, keďže nemajetková ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením. V tomto smere poukázal na ust. § 4 ods. 2 písm. a) v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pod ktoré nemožno subsumovať nároky z nemajetkovej ujmy podľa § 13ods. 2 OZ. Rovnako namietal, že osoba, ktorej osobnostné práva boli porušené, nemôže byť označovaná za poškodenú osobu. Žalovaný súčasne vzniesol námietku premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, čo odôvodnil tým, že k dopravnej nehode došlo dňa XX.XX.XXXX a žalobcovia podali žalobu na súde až dňa 17.07.2014, t. j. viac ako dva roky po škodovej udalosti. Námietku premlčania odôvodnil poukazom na ust. § 106 ods. 1 OZ a tvrdil, že právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený o škodu a o tom, kto za ňu zodpovedá, dozvedel.

4. Žalobcovia na námietky žalovaného reagovali tým, že podľa názoru Najvyššieho súdu SR, obsiahnutého v uznesení spis. zn. 3Cdo/234/2017 zo dňa 17.04.2018, ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. treba vykladať tak, že poistenie zodpovednosti v zmysle tohto zákona kryje (za splnenia ostatných podmienok) aj nároky pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu im spôsobenej nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 OZ, a títo pozostalí poškodení môžu svoje nároky v zmysle ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi. Vo vzťahu k námietke premlčania žalobcovia poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 5Cdo/265/2009 zo dňa 17.02.2011, podľa ktorého je počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu podľa ust. § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. K dopravnej nehode (neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov) došlo dňa XX.XX.XXXX. Žalobcovia si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnili na súde žalobou doručenou súdu dňa 17.07.2014, t. j. pred uplynutím trojročnej premlčacej doby.

5. Žalovaný v ďalšom ohľade výšky žalovaných nárokov namietal, že ide osobnostný nárok, kedy každá osoba prežíva zásah do svojho práva na ochranu osobností v inom rozsahu osobitne, a preto nie je možné paušalizovať náhradu na všetky osoby rovnakou sumou a je potrebné jednoznačne preukázať intenzitu zásahu, pretrhnutie väzieb a dopad do osobnostnej sféry každej osoby. Rovnako treba skúmať okolnosti na strane pôvodcu zásahu, t. j. nebohého vodiča, kedy istou formou satisfakcie môže byť aj jeho usmrtenie, poprípade kamarátsky vzťah s nebohým, ktorý bol príbuzným žalobcov.

6. Žalobca 4/ podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 20.11.2020 vzal žalobu späť. Žalovaný so späťvzatím žaloby žalobcom 4/ vyjadril súhlas a súd prvej inštancie tak uznesením č. k. 8C/229/2014-239 zo dňa 16.12.2020 konanie o žalobe žalobcu 4/ zastavil a rozhodnutie o trovách konania ponechal na konečné rozhodnutie vo veci samej.

7. Súd prvej inštancie citujúc ust. § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 100 ods. 1 a 2, § 101, § 106 ods. 1 a 2, § 799 ods. 2 a § 823 OZ a ust. § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. uviedol, že predmetom sporu bol nárok pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobcovia v rade 1/ až 3/ sú pozostalí príbuzní po N. K., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol synom žalobkyne 1/ a súrodencom žalobcov 2/ a 3/. K usmrteniu N. K. došlo následkom dopravnej nehody dňa XX.XX.XXXX v Oškerde, kedy motorové vozidlo zn. Ford Focus, EČV: ZA 622 EJ viedol Q. N.. Príbuzný žalobcov bol v čase dopravnej nehody spolujazdcom, pričom následkom dopravnej nehody zomrel bezprostredne vodič Q. N., ako aj N. K., ktorý mal v čase usmrtenia 17 rokov. Vozidlo, ktorého prevádzkou došlo k dopravnej nehode, bolo v rozhodnom čase povinne zmluvne poistené u žalovaného.

8. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že v prejednávanej veci ide o zásah do osobnostných práv žalobcov v dôsledku správy o smrtelnej dopravnej nehode blízkej osoby. Súdna prax priznáva v týchto prípadoch pozostalým právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo forme peňažného zadosťučinenia. Právnym základom tejto náhrady je zodpovednosť osoby, ktorá priamo zasiahla do práva na ochranu osobnosti, t. j. vodiča. Posúdenie zodpovednosti vodiča sa riadi ust. § 420 OZ, t. j. princípmi subjektívnej zodpovednosti. Platná právna úprava neustanovuje rozsah (výšku) peňažného zadosťučinenia, túto určuje súd voľnou úvahou. Musí byť však primeraná. Súd pri svojom rozhodovaní musí vychádzať z dvoch kritérií. Prvým je závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch. Druhým kritériom sú okolnosti, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Súd musí v každom jednotlivom prípade vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu a v tomto rámci sa opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská vzťahujúce sa k zistenej miere zásahu do osobnostných práv postihnutej osoby. Len tak možno docieľiť satisfakčnú funkciu priznanej náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy osobnosti postihnutej fyzickej osoby (§ 13 ods. 3 OZ). Druhé kritérium je tak určené všeobecne, aby súdu umožnilo prihliadať na najrôznejšie momenty, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby a ktoré aj prípadne takýto neoprávnený zásah ovplyvnili, resp. eventuálne aj podnietili. Úvaha súdu o výške odškodnenia musí abstrahovať od stavu vôle a vedomia pôvodcu neoprávneného zásahu do osobnosti poškodenej fyzickej osoby, pretože nemajetková ujma vznikne na dôstojnosti či vážnosti postihnutého vždy objektívne nepriaznivo bez ohľadu na to, či pôvodcom neoprávneného zásahu bola spôsobená nezavinene či zavinene. Súd je vždy viazaný návrhom žalobcu a nesmie prisúdiť vyššiu náhradu, než je suma uvedená v žalobe.

9. Pokiaľ ide o námietku premlčania vznesenú žalovaným, súd prvej inštancie túto považoval za nedôvodnú. Prítom vychádzal z toho, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 OZ predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia, ako rýdzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Súdna prax zastala názor, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 2Cdo 278/2007). Ide síce o iný nárok, ako je náhrada škody, avšak ani odlišnosť takéhoto nároku od náhrady škody, s ktorým zákon nepochybne spája jej nevymáhateľnosť pre prípad uplatnenia námietky premlčania, nerobí predmetný nárok nemajetkovým a nemôže ho teda zakladať nepremlčateľným. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Prípustnosť námietky premlčania proti takému nároku umožňuje prihliadať na obmedzené možnosti vymožitelnosti práva a ochranu proti nemu. Je to obsah nároku, nie predmet jeho ochrany, čo je pre povahu nároku určujúce. Vo vzťahu k argumentácii žalovaného, že v posudzovanej veci bolo nutné posudzovať premlčanie žalobcami uplatneného nároku v zmysle ust. § 106 ods. 1 OZ, t. j. v dvojročnej premlčacej dobe, súd prvej inštancie uviedol, že z rozsiahlej judikatúry v obdobných veciach vyplýva a bolo ustálené, že na uvedené prípady nárokov vyplývajúcich z nemajetkovej ujmy pozostalých sa vzťahuje všeobecná trojročná premlčacia doba (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR spis. zn. 5Cdo/265/2009 a spis. zn. 2Cdo/194/2011). Žalovaným tvrdené a vo vyjadrení k žalobe citované rozhodnutie Krajského súdu v Žiline spis. zn. 8Co/106/2018 tak podľa názoru súdu prvej inštancie predstavovalo odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Zásah do práv žalobcov nastal momentom smrti N. K. (XX.XX.XXXX); následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločensva s blízkou osobou) u žalobcov stále pretrvávajú. Žalobcovia mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát dňa 22.07.2011. Od tohto dňa začala

plynúť trojročná premlčacia doba, ktorá skončila dňa 22.07.2014. Žalobcovia žalobu podali na súde prvej inštancie dňa 17.07.2014, t. j. v rámci premlčacej doby.

10. Pokiaľ ide o námietku žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie, súd prvej inštancie, že charakter nároku tvoriaceho predmet sporu je odvodený z tvrdenia žalobcov, že nemajetková ujma je krytá poistením podľa ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., teda nemajetkovú ujmu tvoriacu predmet tohto sporu je potrebné považovať za škodu. Na základe uvedeného je zjavné, že ide o priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby v zmysle ust. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného, a to vo výške (v tom rozsahu), v akom za škodu zodpovedá poistený, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťovateľa je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Súd prvej inštancie svoj záver o tom, že žalovaný - poisťovňa je pasívne vecne legitimovaným subjektom, podporil viacerými rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít, a to predovšetkým rozsudkom Najvyššieho súdu SR vo veci spis. zn. 6MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017, ako aj z rozhodnutiami Ústavného súdu SR spis. zn. III.ÚS/666/2016 a spis. zn. II.ÚS/695/2017. Súd prvej inštancie uviedol, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. je ústavné konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Skutočnosť, že rozsudok Najvyššieho súdu SR spis. zn. 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.07.2017 bol následne publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, signalizuje, že právny názor v ňom vyjadrený na otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla prešiel na úrovni Najvyššieho súdu SR kvalifikovaným diskurzom a predstavuje judikatórny smer, ktorý síce nie je formálne záväzný, ale nie je ani bez normatívneho významu pre ďalšie vývoj rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vrátane Najvyššieho súdu SR (nález Ústavného súdu SR spis. zn. II.ÚS/695/2017). Na základe uvedeného súd prvej inštancie konštatoval danosť pasívnej vecnej legitímácie žalovaného.

11. Posudzujúc samotný nárok uplatnený žalobcami súd prvej inštancie uviedol, že neoprávneným konaním poistenca žalovaného (Q. N., ktorý rovnako pri dopravnej nehode zomrel) bolo zasiahnuté nielen do práva na život syna žalobkyne 1/ a súrodencov žalobcov 2/ a 3/, ale tiež do ich práva na súkromie a rodinný život. Strata blízkej osoby je nenapraviteľná, nereparovateľná. Tým bola splnená požiadavka ust. § 13 ods. 2 OZ, teda právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zadosťučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 OZ sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorej je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity osobnosti aj po smrti je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných ako sú manžel a deti a ak ich niet, o rodičov. Súd prvej inštancie preto považoval za nesporný samotný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy. Mal za zrejmé a vyplývajúce zo samotného výsluchu strán sporu, že smrť N. K. zasiahla do osobnostnej sféry žalobcov. Nestotožnil sa však s tým, že u každého zo žalobcov došlo k totožnému zásahu. Zo samotnej podstaty straty blízkej osoby vyplýva aj skutočnosť, v akom vzťahu bol zomrelý k jednotlivým žalobcom, aké rodinné či iné osobné väzby medzi zosnulou osobou a jeho príbuznými boli, t. j. akú kvalitu a emocionálnu hĺbku vzťahov medzi osobami dosahoval. Rovnako súd prvej inštancie pri vyhodnocovaní osobitného nároku, t. j. nemajetkovej ujmy pozostalých uplatnenej vo finančnom vyjadrení, vychádzal z osobitosti vzťahov ako aj potenciality ich vývoja. Mal za to, že nemožno kvantifikovať ani matematicky vyjadriť hodnotu medziľudských vzťahov a tiež hodnotu samotného ľudského života, no je nutné posudzovať jednotlivé vzťahy z hľadiska ich osobitosti. Podľa jeho názoru najsilnejšiu väzbu bolo možné konštatovať medzi žalobkyňou 1/ a zosnulým, nakoľko išlo o vzťah rodiča - matky a jej dieťaťa, a to v čase smrti ešte neploletého. Vzťah rodič a dieťa požíva osobitnú ochranu v spoločnosti, je osobitne chránený a upravený aj v zákone o rodine a z jeho osobitného charakteru preto vyplýva aj určitá väčšia emocionálna prepojenosť vo vzťahu rodič a dieťa. Pre tento osobitný charakter vzťahu súd prvej inštancie považoval tento nárok na nemajetkovú ujmu pozostalej matky za nadradený nároku žalobcov 2/ a 3/, t. j. nároku súrodeneckému. Aj keď mu neprináleží ničím znižovať či znevažovať kvalitu súrodeneckých vzťahov, mal za nesporné, že vzťah rodič (matka) a dieťa sú výnimočné, osobité, a preto aj smrť dieťaťa pre rodiča logický predstavuje v bežnej, fungujúcej rodine, výraznejšiu traumu pre rodiča - matku. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobcovia 1/ až 3/ so zosnulým N. K. tvorili bežnú, fungujúcu rodinu, kde vzťahy medzi rodičom a deťmi boli harmonické, zabezpečujúce fungovanie rodinného prostredia. Z výsluchu žalobkyne 1/ mal preukázané, že táto v čase výsluchu (takmer 10 rokov po tragickej udalosti) nie je schopná o smrti svojho syna

hovorí bez výrazného emocionálneho zafarbenia. Každý milujúci rodič znáša smrť dieťaťa s vypätím psychických a fyzických síl, o to musí byť táto traumatizujúca skúsenosť náročnejšia, keď dieťa zomrie náhle pri tragickej nehode. Z vyjadrenia matky bolo zrejmé, že po oznámení smrti syna, si túto skutočnosť nechcela pripustiť, v nemocnici skolabovala. Následne brala lieky na upokojenie, vypadali jej vlasy. V kontexte s tým súd prvej inštancie považoval tvrdenie žalovaného, že tieto skutočnosti neboli v konaní preukázané, keďže žalobkyňa 1/ nepredložila lekárske správy, ani nedeclarovala návštevu psychiatra, či iný potrebný lekársky úkon, za nedôvodné. Emocionálne prežívanie každého človeka sa líši. Na účely preukázania emocionálnej traumy, súd prvej inštancie nepovažoval preukázanie psychiatrickej či inej diagnózy za nevyhnutné. Šok, traumou či stres, prežíva človek v závislosti od charakteru osobnosti. Súdu prvej inštancie bolo v prípade žalobkyne 1/ ako matky už zo samotného výsluchu zrejmé, že smrť jej syna je pre ňu traumou doživotnou, s ktorou sa môže naučiť žiť, no nedá sa prekonať. Smrť tak blízkej osoby ako je vlastné dieťa, predstavuje bez ďalšieho, taký neodškriepiteľný zásah do osobnostnej sféry človeka, že je nutné iba konštatovať, že jeho následky sú trvalé. Žalobkyňa 1/ svoj žalovaný nárok nepostavila na tom, že smrť jej syna mala za následok vznik psychiatrickej či inej diagnózy. Žalovaný nárok odôvodnila tým, že tragická smrť jej syna spôsobila výraznú emocionálnu bolesť, ktorá predstavuje zásah do jej osobnostnej sféry. Túto skutočnosť súd prvej inštancie zohľadnil aj pri priznaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobkyňa 1/ požadovala priznanie sumy 30.000,- eur, súd prvej inštancie však s ohľadom na zásah do jej osobnostnej sféry spôsobenej smrťou syna jej priznal sumu 20.000,- eur. Určená suma tak bola výsledkom jeho dôslednej úvahy, kde pri určení výšky nemajetkovej ujmy zohľadnil viaceré skutočnosti, a to predovšetkým to, že žalobkyňa 1/ dokázala odpustiť rodine Q. N., ktorý zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej zomrel jej syn. Z jej vyjadrenia bolo zrejmé, že s jeho rodinou je v kontakte a v dôsledku snahy jeho otca, dokázala prijať ospravedlnenie od rodiny vinníka. Tento moment, t. j. ospravedlnenie sa zo strany rodiny vinníka a následné odpustenie žalobkyňou 1/ je silným momentom morálnej satisfakcie.

12. Z výsluchu žalobcov 2/ a 3/, súrodencov zosnulého, mal súd prvej inštancie preukázané, že išlo o súdržnú rodinu, kde vzťahy medzi súrodencami boli harmonické a primerané veku. Súd prvej inštancie považoval vzťah súrodenecký, i keď harmonický a blízky, ako odlišný od vzťahu rodiča a dieťaťa. Preto považoval za primerané priznanie nemajetkovej ujmy žalobkyňi 1/ vo väčšom rozsahu, ako žalobcom 2/ a 3/, teda súrodencov zomretého. I keď nemožno merať váhu ľudského života a stratu súrodenca, je nutné objektívne konštatovať, že smrť blízkej osoby zasiahne do osobnostnej sféry človeka práve s ohľadom na osobitý vzťah medzi nimi, puto, ktoré si vzájomne vytvorili a kvalitu vzťahu, ktorý bol predčasne ukončený nečakanou smrťou.

13. Súdu prvej inštancie tak uzavrel, že v dôsledku nečakanej smrti blízkej osoby prežívajú žalobcovia pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, stratili možnosť viesť s ňou súkromný život a sú od jeho smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov, o stratu radosti s ním prežívaných - (protiprávnym) konaním Q. N., čím došlo k nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým k zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov prakticky neodstrániteľná. Zásah do osobnostných práv u všetkých žalobcov je nezvratný, miera je však odlišná. Preto súd priznal žalobkyňi 1/ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000,- eur a žalobcom 2/ a 3/ v polovici z plnenia priznaného žalobkyňi 1/, t. j. každému sumu 10.000,- eur. Súdu prvej inštancie zároveň doplnil, že ohľadom samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z dostupnej judikatúry a z osobitostí prejednávanej veci, vykonaného dokazovania predovšetkým výsluchom žalobcov, ale aj z rozhodnutí v obdobných veciach, a to rozsudku Krajského súdu v Prešove spis. zn. 10Co/5/2018, rozsudku Krajského súdu v Košiciach spis. zn. 9Co/462/2016, a to v prípade rozhodnutia o nároku žalobcov 2/ a 3/. V prípade určenia výšky nároku žalobkyne 1/ vychádzal z rozsudku Krajského súdu v Nitre spis. zn. 6Co/176/2016, rozsudku Krajského súdu v Prešove spis. zn. 7Co/137/2018 a rozsudku Krajského súdu v Trnave spis. zn. 9Co/56/2019.

14. O nároku na náhradu trov konania o žalobe žalobcov 1/ až 3 rozhodol súd prvej inštancie citujúc znenie ust. § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), keď považoval žalobcov 1/ až 3/ za plne úspešnú stranu sporu, keďže základ nimi uplatneného nároku bol plne dôvodný, pričom priznaná výška závisela od voľnej úvahy súdu prvej inštancie. Preto žalobcom 1/ až 3/ priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Pokiaľ ide o rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o žalobe žalobcu 4/, súd prvej inštancie odkázal na ust. § 256 ods. 1 a § 257 CSP. Prihliadal na okolnosti osobitného zreteľa, za ktoré považoval charakter sporu a z jeho podstaty vyplývajúcu dôvodnosť nároku. Žalobca 4/ vzal po šiestich rokoch od začatia konania žalobu späť, keďže ju už nepovažoval za správnu a potrebnú. Súdu prvej inštancie však nepovažoval za spravodlivé rozhodnúť o trovách v zmysle zavinenia späťvzatia žaloby žalobcom 4/, t. j. uložiť mu

povinnosť nahradiť trovy konania, a preto žalovanému voči žalobcovi 4/ nárok na náhradu trov konania nepriznal.

15. Žalovaný podal v zákonom určenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo do jeho výrokov I. až III., V. a VI., odvolanie pričom navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu proti žalovanému v celom rozsahu zamietne a žalovanému priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania tak na súde prvej inštancie, ako aj trov odvolacieho konania, v rozsahu 100 %.

16. Žalovaný považoval napadnuté rozhodnutie za nesprávne, kedy konajúci súd nezohľadnil jeho námietky a riadne sa s nimi nevyporiadal, a to najmä námietku jeho pasívnej vecnej legitímácie, námietku premlčania a samotné námietky ku konštrukcii žaloby a výške uplatneného nároku. Napadnuté rozhodnutie na jeho námietky nedáva dostatočnú odpoveď. Žalovaný tak zotrval na námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie a na jej vymedzení počas konania na súde prvej inštancie.

17. Súčasne žalovaný trval naďalej aj na námietke premlčania, pričom vytýkal súdu prvej inštancie, že nedokázal rozlíšiť izolovanosť nárokov. Voči osobe, ktorá zasiahla do práv, ide o uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 13 OZ, na druhej strane voči nemu ako poisťovateľovi ide o uplatnenie nároku cez ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. Tento zákon pozná len náhradu škody a aj samotné rozsudky, na ktoré poukazovali žalobcovia a ktoré uvádzal aj súd prvej inštancie, hovoria o nemajetkovej ujme ako o škode na účely povinného zmluvného poistenia. Dôkazom tohto tvrdenia je i skutočnosť, že žalovaný a osoba, ktorá do práv zasiahla nemôžu byť zviazaní spoločne a nerozdielne, ale len tak, že plnením jedného zaniká plnenie druhého. V tomto kontexte je tak potrebné prihliadať na ním vznesenú námietku premlčania. Nie je možné aplikovanie zákona č. 381/2001 Z. z. a zároveň ustanovenia tohto zákona vo vzťahu k premlčaniu ignorovať. Žalovaný nijako nezasiahol do práv žalobcov, na rozdiel od vodiča a jeho zodpovednosť prichádza do úvahy len cez ustanovenia zákona č. 381/2001 Z. z. Je preto nespochybniteľné, že i uplatňovaný inštitút premlčania musí byť v súlade s týmto záverom. Zákon č. 381/2001 Z. z. upravuje iba a len náhradu škody, a preto jediný nárok, ktorý prichádza do úvahy voči nemu je náhrada škody. V predmetnom prípade sa tak žalované právo premlčalo v dvojročnej premlčacej dobe podľa ust. § 106 ods. 1 OZ.

18. Žalovaný taktiež namietal, že z dikcie ust. § 13 ods. 1 a 2 OZ vyplýva, že finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadosťučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie alebo samotné prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zasahla spôsobila. Pokiaľ si žalobcovia uplatnili tento spôsob odškodnenia, bolo ich povinnosťou tento riadne zdôvodniť. Poskytnutie náhrady v peniazoch je len doplnkom morálneho zadosťučinenia v prípade, ak toto samo o sebe nepostačuje. Morálnym zadosťučinením je aj samotné prejednanie veci a ospravedlnenie toho, kto do práv zasiahol. Súd prvej inštancie sa pri určení priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch u žalobcov nevyporiadal s jeho argumentmi a dôsledne sa neriadil princípmi jej primeranosti a proporcionality. Vzhľadom na tieto kritéria je potrebné prijať záver, že priznaná výška nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká a nekorešpondujúca okolnostiam prípadu. Odôvodnenie rozsudku považoval žalovaný za nepresvedčivé, kedy sa v ňom konajúci súd nedokázal vysporiadať s jeho všetkými námietkami. Konajúci súd nesprávne právne vec posúdil a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím prijal nezákonný a právne neudržateľný rozsudok. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení neunesol bremeno logickým a zrozumiteľným spôsobom vysvetliť a preukázať, prečo bolo v danom prípade odôvodnené priznať žalobcom dané sumy náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri stanovení a odôvodnení výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch. V tomto kontexte žalovaný poukazoval na rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici spis. zn. 17Co/352/2017, Krajského súdu v Trenčíne spis. zn. 6Co/347/2015, Krajského súdu v Košiciach spis. zn. 3Co/438/2016 a Krajského súdu v Žiline spis. zn. 6Co/207/2018.

19. Napokon mal žalovaný za to, že konanie na súde prvej inštancie má i inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to odňatie možnosti konať pred súdom a nedostatočné a chybné odôvodnenie rozhodnutia.

20. Žalobcovia 1/ až 3/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného považovali odvolacie dôvody za zjavne neopodstatnené a vyslovene účelové. Súd prvej inštancie napadnuté rozhodnutie ohľadne námietok žalovaného riadne a zrozumiteľne odôvodnil.

21. Žalobca 4/ po doručení odvolania žalovaného reagoval tak, že bol do sporu zatiahnutý svojou matkou žalobkyňou 1/.

22. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo do jeho výrokov I. až III., V. a VI., bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP - súd prvej inštancie v tejto časti rozhodol v neprospech žalovaného), včas (§ 362 ods. 1 CSP) a

proti rozhodnutiu, ktoré je možné napadnúť takýmto opravným prostriedkom [§ 355 ods. 1 a 2 a § 357 písm. m) CSP], preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, viazaný odvolacími dôvodmi podľa ust. § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania postupom podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokových I. až III., V. a VI. podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Rozsudok súdu prvej inštancie čo do jeho odvolaním nenapadnutého výroku IV. ostal rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

23. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi, na ktorých svoje rozhodnutie súd prvej inštancie založil. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre rozhodnutie o žalobe, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

24. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvej a druhej inštancie tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakovane vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvej inštancie.

25. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolacie námietky žalovaného formulované v jeho opravnom prostriedku, pričom sa v zmysle princípu neúplnej apelácie nezaoberal inými prípadnými pochybeniami súdu prvej inštancie.

26. Pokiaľ žalovaný namietal, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie veci [§ 365 ods. 1 písm. d) CSP], a teda nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, odvolací súd sa s touto námietkou žalovaného nestotožnil. Odvolací súd primárne zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (uznesenie Ústavného súdu SR spis. zn. IV.ÚS 252/2004 zo dňa 31.08.2004), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (uznesenie Ústavného súdu SR spis. zn. I.ÚS 50/2004 zo dňa 03.03.2004). Do obsahu základného práva podľa ust. čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa ust. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (uznesenia Ústavného súdu SR spis. zn. II. ÚS 3/1997 zo dňa 19.03.1997 a spis. zn. II. ÚS 251/2003 zo dňa 17.12.2003). Súčasne odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všetkých všeobecných súdov (tak súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (uznesenie Ústavného súdu SR spis. zn. IV. ÚS 350/2009 zo dňa 08.10.2009).

27. V nadväznosti na uvedené bol odvolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie sa v svojom rozhodnutí vysporiadal s podstatnými argumentmi žalovaného v spore. To, že sa žalobca sa s vysloveným názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje, nemôže založiť záver o porušení práva žalobcu na spravodlivý proces a ani založiť odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) a d) CSP.

28. Súd prvej inštancie sa podrobne vysporiadal s námietkou nedostatku vecnej legitímácie žalovaného (viď odsek č. 30 napadnutého rozsudku), rešpektujúc ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (rozsudok Najvyššieho súdu SR spis. zn. 6MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018, rozhodnutia Ústavného súdu SR spis. zn. III. ÚS 666/2016 a spis. zn. II. ÚS 695/2017). Odvolací súd na túto argumentáciu v plnom rozsahu odkazuje. Na doplnenie odvolací súd udáva, že na uvedené rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 61/2018 nadviazal Najvyšší súd SR aj v rozhodnutiach spis. zn. 3Cdo/230/2017 zo dňa 28.03.2019 a spis. zn. 7Cdo/154/2018 zo dňa 10.12.2018. Taktiež aj Ústavný súd SR už riešil otázku ústavnoprávnych aspektov právnych úvah senátov najvyššieho súdu, ktoré boli vyjadrené (aj) v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 61/2018. V uznesení spis. zn. I.ÚS/310/2019 zo dňa 20.08.2019 v skutkovo a právne obdobnej veci odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú. V súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej

ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z. z., ktorú nastolila poisťovňa v sťažnosti, odkázal na odôvodnenie nálezu spis. zn. II.ÚS/695/2017, v ktorom sa touto otázkou podrobne zaoberal, pričom dospel k záveru, že aplikáciu práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu contra legem. Výklad pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. nesmie byť totiž popretím ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi európskej spolupráce a integrácie. Ústavný súd SR tiež konštatoval, že prísne formalistické odlišenie „nemateriálnej ujmy“ spočívajúcej v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby od škody v materiálnom zmysle podporené prípadným systematickým zaradením ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré regulujú ochranu osobnosti (na jednej strane) a náhradu škody (na druhej strane), nezodpovedá autonómnemu charakteru zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Dodal, že Najvyšším súdom SR prijatý judikát R 61/2018 je výsledkom ustálenia právneho názoru najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva na otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Tento názor Najvyššieho súdu SR predstavuje judikatórny smer, síce formálne nezáväzný, avšak nie bez normatívneho významu pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov (vrátane Najvyššieho súdu SR). K námietke sťažovateľky o porušení právnej istoty a zákazu retroaktivity Ústavný súd SR v predmetnom uznesení uviedol, že judikatúra je právom v materiálnom zmysle, čo so sebou prináša aj povinnosť súdov svoju judikatúru meniť spôsobom, ktorý nenarušuje oprávnené očakávania adresátov právnych noriem. Zasadou vo všetkých štátoch s kontinentálnym právnym systémom práva je aplikácia novej sudcom vytvorenej normy na všetky aktuálne pred súdmi prebiehajúce kauzy (incidentná retrospektíva). V súlade s touto zásadou sa nový právny názor aplikuje do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd netvorí právo, iba ho nachádza. Nepripúšťa sa, aby sa na právne vzťahy z minulosti aplikovali mylné právne názory. Zmena judikatúry sa deje s presvedčením, že predchádzajúca judikatúra bola nesprávnou interpretáciou práva. Zmena judikatúry je v tomto ohľade len opravou omylu vo výklade práva. Z tohto dôvodu nie je správny názor, že zmena judikatúry pôsobí retroaktívne. Ústavný súd SR na tomto základe uzavrel, že pokiaľ súdy dospeli k názoru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“ podľa ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., čo bolo pre posúdenie pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky (poisťovne) v spore rozhodujúce, nejde o právny názor ústavne neudržateľný.

29. Odvolací súd sa rovnako stotožnil s právnym posúdením námietky premlčania vznesenej žalovaným v spore zo strany súdu prvej inštancie (odsek č. 29 napadnutého rozsudku), a teda odvolaciu argumentáciu žalovaného považoval za neopodstatnenú. K právnemu názoru súdu prvej inštancie sa žiada doplniť, že v zmysle ust. § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Ak súdy dlhodobo a ustáleno (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu SR spis. zn. 2Cdo/278/2007, spis. zn. 5Cdo/278/2007, spis. zn. 5Cdo/265/2009 a spis. zn. 2Cdo/194/2011) posudzujú voči škodcovi premlčanie tohto práva vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§101 OZ), niet žiadneho rozumného dôvodu, aby bol voči poisťovateľovi uplatnený iný prístup. Rovnako neobstojí argumentácia, že tento nárok spadá pod pojem škody, pre ktorú zákon stanovuje osobitnú dobu premlčania (§106 ods. 1, 2 OZ), a preto sa má uplatniť táto iná premlčacia doba. Odvolací súd je presvedčený a nenašiel žiadny dôvod, aby dlhodobo jednotná súdna prax v otázke doby premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy bola dotknutá len zadefinovaním extenzívneho výkladu pojmu škoda pre účely krytia náhrady škody (aj nemajetkovej ujmy) povinným zmluvným poistením. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy je v civilnom práve budované ako osobitný právny inštitút, ktorému prináleží vlastná právna úprava (§11 a nasl. OZ), vrátane doby premlčania (k tomu tiež obdobne rozsudok Krajského súdu v Žiline spis. zn. 6Co/207/2018 zo dňa 31.01.2020).

30. Žalovaný napokon namietal nedostatočnosť napadnutého rozhodnutia v odôvodnení priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcom 1/ až 3/, ktorej výšku považoval za neprimerane vysokú. Žalovaný uviedol, že finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadostučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie sa alebo samotné prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila. Pokiaľ si žalobcovia uplatnili tento spôsob odškodnenia, bolo ich povinnosťou tento riadne zdôvodniť.

31. K uvedenej námietke odvolací súd poukazuje opätovne na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, konkrétne na odsek č. 32, na ktorom mieste súd prvej inštancie výslovne uviedol, že strata blízkej osoby je nenapraviteľná a nereparovateľná. Tým považoval za splnenú požiadavku ust. § 13 ods. 2 OZ, teda vzniku práva žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zadostučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 OZ sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom

ktorej je úmrtie blízkej osoby zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity osobnosti aj po smrti je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných ako sú manžel a deti a ak ich niet, o rodičov. Súd prvej inštancie preto považoval za nesporný samotný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Považoval za zrejmé a zo samotného výsluchu strán sporu jednoznačne vyplývajúce, že smrť N. K. zasiahla do osobnostnej sféry žalobcov. Nestotožnil sa však s tým, že u každého zo žalobcov došlo k totožnému zásahu. Zo samotnej podstaty straty blízkej osoby vyplýva aj skutočnosť, v akom vzťahu bol zomrelý k jednotlivým žalobcom, aké rodinné či iné osobné väzby medzi zosnulou osobou a jeho príbuznými boli, t. j. akú kvalitu a emocionálnu hĺbku vzťah medzi osobami dosahoval. Súčasne pri vyhodnocovaní osobitného nároku, t. j. nemajetkovej ujmy pozostalých uplatnenej vo finančnom vyjadrení, vychádzal z osobitosti vzťahov ako aj potenciality ich vývoja. Mal za to, že nemožno kvantifikovať ani matematicky vyjadriť hodnotu medziľudských vzťahov a tiež hodnotu samotného ľudského života, no je nutné posudzovať jednotlivé vzťahy z hľadiska ich osobitosti. Nebola tak na mieste námietka žalovaného, že súd sa nevysporiadal s tým, či v danom prípade nie je dostačujúcim len morálne zadosťučinenie. V danom prípade, keďže osoba, ktorá zasah do osobnostných práv žalobcov spôsobila, pri dotknutej dopravnej nehode zomrela spolu s N. K., neprichádzalo do úvahy od nej žiadať morálne zadosťučinenie v podobe ospravedlnenia, či ľútosti, alebo inej pomoci, ani iné zmiernenie ujmy, ktorá žalobcom vznikla. Súd prvej inštancie však zohľadnil správanie rodiny vinníka, ich ospravedlnenie, ako určitú morálnu satisfakciu. S ohľadom na okolnosti súdnej veci však bolo s určitosťou na mieste, aby bola žalobcom poskytnutá náhrada ich ujmy v peniazoch. Z odôvodnia napadnutého rozhodnutia (odsek č. 33 a č. 35) tiež vyplýva, že súd prvej inštancie diferencoval medzi jednotlivými osobami žalobcov 1/ až 3/, keď konštatoval najsilnejšiu väzbu medzi žalobkyňou 1/ a N. K., keďže medzi nimi išlo o vzťah rodiča - matky a nepľnoletého dieťaťa. Súd prvej inštancie tiež dostatočne vyhodnotil úroveň rodinných vzťahov medzi žalobcami a zosnulým N. K. (odsek č. 33 a č. 34 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Vychádzajúc potom z takto zistených rodinných vzťahov medzi žalobcami 1/ až 3/ a zosnulým N. K. priznal každému zo žalobcov 1/ až 3/ sumu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval s ohľadom na blízkosť a intenzitu týchto rodinných vzťahov za primeranú. Túto považoval za primeranú aj s ohľadom na ním označené rozhodnutia odvolacích súdov, teda nebolo možné dať za pravdu žalovanému, že by súd prvej inštancie nezohľadnil princíp proporcionality priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch porovnaním s priznanou výškou náhrady nemajetkovej ujmy v iných prípadoch. Odvolací súd potom považoval súdom prvej inštancie priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcom 1/ až 3/ za primeranú konkrétnym okolnostiam súdnej veci a súčasne plne zodpovedajúcu ust. § 13 ods. 3 OZ, podľa ktorého výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

32. Pokiaľ ide o komparáciu s inými rozhodnutiami odvolací súd konštatuje, že rozhodovacia činnosť súdov je v tejto otázke nejednotná. Rozmanitosť a intenzita rodinných vzťahov medzi oprávnenými osobami a ich zosnulým príbuzným, rozdielnosť osoby škodcu a jej postoja k protiprávnemu konaniu a jej následného správania, v každom posudzovanom prípade nevytvára možnosť úplnej komparácie totožných prípadov, ale umožňuje len prihliadať na podobnosť určitých aspektov viacerých prípadov.

33. K rozhodnutiam, na ktoré poukazoval žalovaný v rámci odvolania odvolací súd považuje za potrebné uviesť nasledovné. Pokiaľ ide o rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici spis. zn. 17Co/352/2017, je pravdou, že v danom prípade bola rodičom zosnulej dcéry priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 8.240,- eur a bratovi zosnulej vo výške 4.120,- eur, avšak v tomto prípade bola táto náhrada znížená na priznané sumy v dôsledku spoluzavinenia zosnulej v rozsahu 50 %. Teda v prípade, že by si zosnulá svoju smrť nespolutavinila, výška náhrady by bola dvojnásobná a teda blížiac sa výške priznanej v súdnej veci. Ak ide o žalovaným označený rozsudok Krajského súdu v Trenčíne spis. zn. 6Co/347/2015, odvolaciemu súdu sa nepodarilo vyhľadať takýto rozsudok, avšak Krajský súd v Trenčíne uznesením pod touto spisovou značkou povolil len obnovu konania vedeného vo veci postmortálnej ochrany na Okresnom súde Prievidza. Krajský súd v Košiciach v prípade rozhodovanom rozsudkom spis. zn. 3Co/438/2016 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bola priznaná matke zosnulého syna náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,- eur a sestram vo výške 5.000,- eur. Možno však k tomuto rozhodnutiu uviesť, že krajský súd v tomto prípade rozhodoval o odvolaniach žalovaných, t. j. povinných subjektov, pričom sa výškou priznanej nemajetkovej ujmy zásadne nezaoberal, keďže táto nebola odvolaním dotknutá. Obdobne tomu bolo aj v prípade rozsudku Krajského súdu v Žiline spis. zn. 6Co/207/2018. Možno teda uviesť, že v posledných dvoch prípadoch označených žalovaným išlo o určenie výšky nemajetkovej ujmy rozhodnutiami okresných súdov. Odvolací súd má tak za to, že

žalovaným zmienené rozhodnutia neboli z hľadiska posudzovanej veci relevantné, resp. sa nimi odvolací súd necítil byť viazaný.

34. V nadväznosti na uvedené nepovažoval odvolací súd odvolacie dôvody uvedené žalovaným za opodstatnené, a preto rozsudok súdu prvej inštancie čo do výrokov I. až III. ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Žalovaný okrem spomenutých odvolacích dôvodov neformuloval žiadne osobitné odvolacie dôvody vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie v časti výrokov V. a VI. o nárokoch na náhradu trov konania, ktorú časť rovnako napadol svojim odvolaním. Spomenuté odvolacie dôvody však neboli spôsobilé spochybniť rozhodnutie súdu prvej inštancie o nárokoch na náhradu trov konania. Preto odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny aj vo výrokoch V. a VI. Rozsudok súdu prvej inštancie čo do jeho odvolaním nenapadnutého výroku IV. ostal rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

35. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 262 ods. 1 a ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalobcovia 1/ až 3/ boli v odvolacom konaní plne úspešní, a preto každému z nich proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobca 4/ bol v odvolacom konaní rovnako v celom rozsahu úspešný a vznikol mu tak nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ktoré mu v súvislosti s odvolacím konaním vznikli (§ 255 ods. 1 CSP), a to v rozsahu 100 %. Odvolací súd však žalobcovi 4/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, keďže mu preukázateľne žiadne účelne vynaložené výdavky ako trovy v odvolacom konaní nevznikli. Práve to bol dôvod, pre ktorý súd povolaný k vydaniu rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (odvolací súd), mohol rozhodnúť nielen o nároku na náhradu, ale už aj o nepriznaní náhrady (napriek tomu, že pri striktnom riadení sa textom v rozhodnej právnej úprave by sa mohlo zdať, že tomu tak nie je). Dvojfázové rozhodovanie o trovách konania, predpokladajúce prvé rozhodnutie súdu povolaného skončiť konanie vo veci len o nároku na náhradu a druhé až následné rozhodnutie súdu prvej inštancie o výške náhrady (porovnaj § 262 ods. 1 a 2 CSP) má totiž zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu, a naopak, taký zmysel nemá, ak výsledkom uvažovania o nároku na náhradu je záver o neexistencii takéhoto nároku u žiadnej zo strán sporu (u jednej preto, že ju na to neoprávňuje pre ňu nepriaznivý, či ňou zavinený výsledok konania a u druhej preto, že tu buď niet trov majúcich sa nahradiť, alebo sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa odôvodňujúce nepriznanie náhrady). Prezentovaný právny názor vyplýva i z uznesení Najvyššieho súdu SR spis. zn. 6Cdo/166/2016 zo dňa 26.10.2016 a spis. zn. 7Cdo/14/2018 zo dňa 28.02.2018.

36. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) [§ 421 ods. 2 CSP].

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) [§ 422 ods. 1 CSP].

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) [§ 428 CSP]. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).